

Babels tårn

Sist oppdatert: 4. januar 2004

Til læreren:

Denne teksten egner seg til gjenfortelling eller opplesning for barna. Læreren bør ha lest gjennom teksten på forhånd slik at den kan leses med innlevelse. Det kan også være en fordel å gjennomgå nye ord og uttrykk med barna på forhånd. Teksten er ment å skulle skape en sterk stemning og innlevelse. Dette kan læreren forsterke ved å slukke lyset, tenne et stearinlys foran i klasserommet, og eventuelt be urolige elever legge hodet på pulten. For å bevare magien og gi barna mulighet til å dvele i denne og bearbeide stoffet på egenhånd, anbefales det å avslutte timen med historien, og å vente med bearbeiding i form av spørsmål, samtale, tegning, maling og andre aktiviteter til en annen time/dag.

Etter at Noah hadde reddet dyrene og familien sin fra å drukne under den store flommen, tok det lang tid før det igjen myldret av mennesker og dyr på jorden. Menneskene brøt opp fra øst der hvor Noahs ark hadde strandet, og reiste til de kom til en bred dal i Sinear-landet, der de slo seg ned. På den tiden fantes det bare ett språk som alle mennesker snakket.

Det var jo ikke som i dag. I dag har vi hundrevis av forskjellige språk, og titusener av dialekter, så det er ikke lett å forstå mennesker som har vokst opp et annet sted enn deg selv. Har dere noen gang vært på ferie et sted hvor de snakker et helt annet språk? Eller blitt kjent med noen barn som ikke kan snakke norsk? Da vet dere hvor frustrerende det kan være når man ikke forstår hverandre. Men i tiden rett etter den store flommen var det ikke slik. Da kunne man snakke sitt eget språk med hvem som helst og alltid bli forstått. Det må ha vært kjempefint, synes dere ikke?

Det er én ting til som er fint med det at alle snakker samme språk: det er så lett å samarbeide om ting. Når alle jobber sammen og forstår hverandre, kan man få til så mye mer enn hvis man er alene. Og det kan være veldig praktisk. Nå skal dere få høre hva menneskene på den tiden bestemte seg for å få til.

Menneskene hadde funnet ut hvordan de kunne lage murstein av leire, og bruke jordbek til å binde dem sammen. Sånn kunne de lage store hus, murer, broer, ja, nesten hva som helst. Nå bestemte de seg for å bygge en by med et tårn som rakk helt opp til himmelen. «Da,» sa de, «vil vi bli berømte og sett opp til over hele verden! Da kan vi få til alt, og slipper å reise rundt for å finne

nytt land å dyrke. Vi kan holde oss samlet her. - Vi vil bli mektige!» Og så begynte de å bygge byen, og de bygget tårnet. De bygget tårnet høyere, og høyere, og høyere...

Gud så ned på jorden, og på hva menneskene holdt på med. Han så på byen og på tårnet, og likte ikke det han så. Istedenfor å skape vakre ting sammen, og minne hverandre på hvordan Gud hadde gitt dem hele verden for at de skulle ta vare på den og ha det godt sammen, ville de bli store og mektige. Snart ville de glemme Gud og ha nok med seg selv.

Han sa; «Se, de er ett folk, og samme språk har de alle. Dette er det første de tar seg fore. Nå vil ingenting være umulig for dem, hva de så finner på å gjøre. La oss stige ned å forvirre deres språk, så den ene ikke skjønner hva den andre sier!»

Kan dere tenke dere hva slags kaos det ble! Plutselig snakket de alle forskjellige språk, og ingen forsto hva den andre sa. Tenk dere for eksempel at Yasin roper til Nisar på sitt språk at han skal sende ham en mursten. Nisar svarer på sitt språk at han ikke skjønner hva Yasin sier. Yasin blir irritert og sier det en gang til. Nisar forstår fremdeles ikke. Til slutt blir Yasin sint, og henter murstenen selv mens han skjeller ut Nisar. Aram blander seg inn og sier til Yasin på sitt språk at han får roe seg. Yasin skjønner ikke hva Aram sier, og blir redd og forvirret når han skjønner at han ikke forstår de andre. Han blir sint på de andre, fordi han tror de driver gjøn med ham, og han blir sint på seg selv, fordi han er redd. Så løper han forvirret vekk fra tårnet, tar med seg sin familie, og reiser så langt vekk fra byen som mulig. Det gjør til slutt alle sammen, og der står byen tom, og tårnet halvferdig, mens byens innbyggere er spredt over hele verden og snakker forskjellige språk...

I alle fall står det i Bibelen at menneskene ble forvirret og sluttet å bygge på tårnet, og at Gud spredte dem over hele verden og lot dem snakke forskjellige språk. Derfor kalte de også byen for *Babel*, som betyr et sted hvor det hersker stor språklig forvirring.

Filosofiske spørsmål

1. I denne historien ser vi at menneskene ikke klarer å jobbe sammen når den ene ikke lenger forstår hva den andre sier. Er det andre ting som blir vanskelige når vi ikke snakker det samme språket? Kunne vi f.eks. gå på skole dersom ingen av elevene skjønnte hva læreren sa? Kunne vi lært noe av lærebøkene selv om de var skrevet på et språk vi ikke forsto? I tillegg hva?

2. I hvilke av disse tilfellene trenger vi språket (i form av ord og begreper) og i hvilke trenger vi det ikke (eller i mindre grad):

- når vi er ute på sykkel tur
- når vi er på fotballkamp (eller driver med en eller annen idrett)
- når vi skal lage regler for en ny lek
- når vi møter en vi kjenner på bussen
- når vi skal handle i butikken
- når vi skal gjeller ta imot en gave
- når vi sier farvel til noen
- når vi skal vise noen hvor glad vi er i dem

Har de tilfellene hvor språket ikke er så viktig noe til felles? I tillegg hva? Har de tilfellene der språket er viktig, kanskje uunnværlig, noe til felles? I tillegg hva?

3. Hva mener vi egentlig med et «språk»? Må språk alltid ytre seg i tale? Nei, vi kan jo skrive også. Men må språk alltid dreie seg om ord? Vi vet at mange dyr «snakker» med hverandre ved hjelp av forskjellige lyder (f.eks. kvitring, gjøing, mjauing, piping) og kroppsspråk (modighet, varsomhet, å prøve seg frem osv.). «Snakker» vi mennesker med hverandre på lignende måter? Kan du gi noen eksempler på dette?

4. Hvilken av disse evnene vil du aller helst hatt og hvilken kunne du lettest unnvære:

- evnen til å bruke og forstå talte ord
- evnen til å bruke og forstå skrevne ord
- evnen til å lage og forstå lyder
- evnen til bruke og forstå kroppsspråk

Eller er det slik at vi som mennesker trenger alle disse evnene på en gang? Vil vi ikke vært mennesker om vi ikke hadde alle disse evnene?

5. *Gud splittet menneskene i mange språkgrupper for å hindre at de ble for mektige. Tror du læreren din noen ganger har ønsket å gjøre det samme med klassen: splitte den opp i mange språkgrupper slik at elevene ikke forsto hverandre og derfor fikk mindre makt (dvs. laget mindre bråk)? Blir det mindre bråk i en klasse hvor alle elevene snakker forskjellig språk? Hvorfor, hvorfor ikke?*